बोर्ड प्रश्नपत्रिका : जुलै २०१७

इतिहास व राज्यशास्त्र

वेळ : २ तास **एकूण गुण : ४०**

सूचना:

i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

ii. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

iii. **१ ते ५** प्रश्न इतिहास व **६ ते ९** प्रश्न राज्यशास्त्र या विषयावरील आहेत.

प्र.१. (अ) कंसात दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा व उत्तरपत्रिकेत लिहा. [३]

१. औद्योगिक क्रांतीचे माहेरघर _______ ला म्हटले जाते.
(फ्रान्स, इंग्लंड, जर्मनी)

२. इंग्रजांनी जहांगीर बादशहाकडून _______ येथे वखार स्थापन करण्याची परवानगी मिळवली.
(मुंबई, सुरत, कालिकत)

३. अठराव्या शतकापर्यंत आफ्रिकेस _______ म्हणून ओळखले जात होते.
(गुलामांचा देश, अज्ञात खंड, मागासलेले देश)

(ब) 'अ' स्तंभातील घटकांशी 'ब'स्तंभातील घटकांबरोबर योग्य जोड्या लावा: [३]

	'अ' स्तंभ		'ब' स्तंभ
१.	केमालपाशा	अ.	भारतीय अणुयुगाचे जनक
२.	कार्ल मार्क्स	ब.	जनता पक्ष
३.	डॉ. होमी भाभा	क.	फॅसिस्ट पक्ष
		ड.	कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो

प्र.२. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दांत लिहा (तीनपैकी दोन): [४]

१. जागतिकीकरणाचा अर्थ स्पष्ट करा.

२. राष्ट्रसंघाला अपयश का आले?

३. जपानला संन्यासी राष्ट्र का म्हणत असत?

प्र.३. खालील विधानांची कारणे प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दांत लिहा (तीनपैकी दोन): [४]

१. युरोपात लष्करवाद वाढीस लागला.

२. सुरक्षा समिती युनोचे हृदय होय.

३. युरोपीय राष्ट्रांचे आफ्रिकेकडे लक्ष वेधले गेले.

प्र.४. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी ३० ते ४० शब्दांत लिहा (तीनपैकी दोन): [६]

१. इंग्लंड, फ्रान्स, रशिया या राष्ट्रांना बाल्कन प्रदेशाचे महत्त्व का वाटत होते?

२. कार्ल मार्क्सचे विचार थोडक्यात सांगा.

३. जालियनवाला बाग हत्याकांडाची माहिती लिहा.

प्र.५. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी ६० ते ८० शब्दांत लिहा (तीनपैकी दोन): [८]

१. साम्राज्यवादाची कारणे लिहा.

२. दुसऱ्या महायुद्धाची कोणतीही चार कारणे सांगा.

३. जागतिकीकरणाचे फायदे विशद करा.

प्र.६. कंसातील योग्य शब्द वापरून गाळलेल्या जागा भरा व विधाने पुन्हा लिहा. [३]

१. लोकशाहीत सर्व नागरिकांना मतदानाचा _______ अधिकार असतो.
(समान, असमान, मर्यादित, अप्रत्यक्ष)

२. _______ नसेल तर राजकीय समानता निरर्थक ठरू शकते.
(श्रीमंती, सामाजिक समानता, देशाची प्रगती, जागरूकता)

३. भारताने _______ शासन पद्धत स्वीकारली आहे.
(एकात्म, संघराज्य, अध्यक्षीय, मर्यादित राजेशाही)

प्र.७. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा (पाचपैकी तीन): [३]

१. प्रत्यक्ष लोकशाही म्हणजे काय?
२. राजकीय पक्ष म्हणजे काय?
३. संघराज्य म्हणजे काय?
४. सत्ताधारी आणि विरोधी पक्षातील एक फरक सांगा.
५. सामाजिक दडपणाचे कोणतेही एक उदाहरण सांगा.

प्र.८. खालील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा (तीनपैकी दोन): [४]

१. भारतात कायद्याचा प्रस्ताव मांडण्याची जबाबदारी कायदेमंडळाकडे आहे.
२. अमेरिकेत नागरिकांना शस्त्रे बाळगण्यावर बंधन नाहीत.
३. जेव्हा दोन किंवा दोनपेक्षा जास्त पक्ष एकत्र येऊन सरकार बनवतात तेव्हा ती द्विपक्षपद्धती असते.

प्र.९. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर २५ ते ३० शब्दांत लिहा: [२]

१. व्यक्तिस्वातंत्र्याविषयीची आव्हाने कोणती ते लिहा.
२. संघराज्य पद्धतीवर टीप लिहा.